

Glas Amerike: Intervju sa visokim predstavnikom Christianom Schmidtom



Razgovarala: Amina Bijelonja Muminović

Glas Amerike: Podizanje optužnice protiv Milorada Dodika je komentirao hrvatski predsjednik Zoran Milanović, kazavši da koristite ovlasti kako biste zaštitili sebe te da biste se trebali baviti zaštitom hrvatskog naroda u BiH. Na šta se odnose njegove tvrdnje?

Christian Schmidt: Svaki predsjednik zemlje članice Europske unije ili drugih država zaslužuje poštovanje. To ne mogu reći za svako mišljenje koje pročitam. Njegova tvrdnja mi je više konfuzna, nego logična. Iz poštovanja prema predsjedniku države i instituciji, neću komentirati ovakve izjave.

Glas Amerike: Da li ćete uvažiti zahtjev Instituta za istraživanje genocida Kanada (IGK) i sankcionirati predsjednika NSRS-a Nenada Stevandića zabranom obavljanja bilo koje političke funkcije jer je uvršten na američku crnu listu zbog podsticanja donošenja zakona kojim se nepoštuju Vaše odluke? Kako navode u krivičnoj prijavi, on je učestvovao i u ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti tokom rata u BiH.

Christian Schmidt: Vidio sam dijelove videa u kojem se pojavljuje Stevandić tokom rata u BiH razumijem da Institut iz Kanade traži objašnjenje. Nemam mogućnost utvrditi validnost,

autentičnost i kontekst tog video materijala. Treba provjeriti njegovu ulogu za vrijeme rata. On se ne treba zavaravati – pravednost vrijedi za sve, naročito za ljude koji obavljaju funkciju javnu. O tim pitanjima sam govorio 11. jula u Srebrenici. Zajednički moramo postići da ljudi koji su počinio krivičnih djela, ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti ili genocida, ne mogu biti na javnim pozicijama u BiH. Tu mjeru treba primijeniti na svakoga, kada je riječ o ponašanju bilo koga iz perioda rata, pa i na Stevandića.

Glas Amerike: Da li namjeravate posegnuti za bonskim ovlastima i uvesti dodatne sankcije prema Dodiku i drugim političarima, ukoliko nastave politiku secesije i rušenja države?

Christian Schmidt: To je veoma važna tema. Dodik, nažalost, ne vidi pravu realnost. Izuzetno se brinem o serioznosti takvog rada u RS-u. Ako pogrešno razumijemo Daytonski ugovor, kao što to radi Dodik, onda je to svjesno nerazumijevanje. On mora ostati kod serioznosti i ozbiljnosti. Naravno da je BiH nosilac međunarodnih nadležnosti i to piše u Daytonu. To nisu RS, FBiH niti Distrikt Brčko, već su svi dio BiH i to treba biti njegov orijentir. Nečuveno je negiranje nezavisnosti ili napad na nezavisnost Ustavnog suda. To je udar na entitet. Dodik na taj način ne prihvata, odnosno krši moju i poziciju moje službe. To je u suprotnosti s međunarodnim pravom. Iako je generalni sekretar UN-a Antonio Guterres jasno odgovorio na pismo članice Predsjedništva BiH Željke Cvijanović o mom izboru, Dodik to ne priznaje. Čemu to pozorište i igre? Neka promijeni zid u koji gleda i neka bude druge boje. Visoki predstavnik ostaje institucija međunarode zajednice u cilju obezbjeđenja mira u BiH i ja to ozbiljno shvatam. Dodiku i njegovim prijateljima želim reći da je bolje da mu prijateljski objasne kakva je realnost, jer radi na tome da postane nepodnošljiv u političkom smislu. To će dovesti do velikih poteškoća. Neka Dodik ne potcjenjuje odlučnost međunarodne zajednice i neka ne misli da može svima igrati na glavi.

Glas Amerike: Iako ste nametnuli odluke i promijenili Krivični zakon FBiH kada je riječ o „političkoj korupciji“, još uvijek nema krivične odgovornosti? Šta je razlog tome?

Christian Schmidt: Državno tužilaštvo ima zadatak da se brine o primjeni Krivičnog zakona i to ćemo posmatrati vrlo pažljivo.

Glas Amerike: Vlada u Hercegovačko-neretvanskom kantonu je ušla u drugi tehnički mandat. Da li se namjeravate uključiti u deblokadu formiranja nove vlasti po uzoru kako je to učinjeno na nivou FBiH.

Christian Schmidt: Visoki predstavnik je tu da reguliše svako nepostojanje ili nemogućnost da se formira određena većina. To znači da je mnogo zadataka koje ljudi u tom kantonu trebaju obaviti. Ako osjetim da se samo primjenjuje taktika, a da se ne slijede ideje i razmišljanja pri kojima su kanton ili država na prvom mjestu, mogu dogoditi određene političke odluke. Ne mogu se dobiti bodovi za EU ako se pri svakoj poteškoći u zemlji, moli ili poziva visoki predstavnik da riješi to pitanje. Visoki predstavnik je u posljednje dvije godine dokazao da je spreman donositi teške odluke.

Glas Amerike: Europska komisija je prošloga mjeseca odobrila četiri projekta za BiH vrijedna 298 miliona eura. Svi su iz Federacije, a nijedan iz RS-a. Je li finansijska izolacija jedan vid kazne i eventualno sklanjanje sa scene svih političara koji negiraju državotvornost?

Christian Schmidt: Meni je u interesu jaka BiH i želim da mladi ljudi ostanu u zemlji. To su mladi koji nešto znaju, a da ne moraju imati prijatelje u bilo kojoj partiji. Zbog toga se mora unaprijeđivati i pomagati ekonomski razvoj. Finansijske sankcije koje su usmjerene protiv Dodikove vlade se ne trebaju odnositi na ljude, nego Dodika trebaju natjerati na konstruktivno ponašanje. To je strategija i Njemačka se veoma jasno pozicionirala se po tom pitanju – nema novca za

projekte u RS-u. To se može promijeniti kada se vidi konstruktivna saradnja, a prije svega ako je obezbjeđeno korištenje tih sredstva u skladu s vladavinom prava. Novac koji daju građani EU ne trebaju završiti u crnim džepovima pojedinaca.

Glas Amerike: Povodom femicida u Gradačcu, izjavili ste da svi nivoi vlasti u BiH moraju učiniti više na prevenciji svih oblika nasilja. Ima li visoki predstavnik mogućnost da reaguje i femicid uvrsti u Krivični zakon FBiH kao poseban oblik nasilja?

Christian Schmidt: Ovo pitanje mnogo teže utječe na ljude od bilo koje vrste političke govorancije. Ovdje nije samo pitanje zakonodavstva nego i promjena u društvu. Femicid je problem i opasnost u svim zemljama svijeta. Prvi korak da se osvjesti taj problem je da se o njemu govori. Dobro je da postoje nevladine organizacije koje to rade. Naravno da veliku ulogu igra i uvođenje europskih standarda. Ne trebamo dopustiti da se shvati da je to samo pitanje žena, to je pitanje svih nas koji ovdje živimo. Strašno je šta se sve događa i šta je sve rečeno u tom okruženju. To je i pitanje zakona zastupnici moraju donijeti u parlamentu. To nije delikt koji se zaboravi sljedećeg dana. Katastrofu koju smo doživjeli treba jače tematizirati u sociološkom i političkom smislu. Svi koji donose odluke moraju dobiti više mogućnosti kako bi mogli pružiti bolju zaštitu ženama.